

ἀγριόχοιρον τῆς Καλυδόνος, ὅστις ἠρήμονε τὴν Λιτωλίαν. Ἡ Ἄρτεμις ὀργισθεῖσα, διότι εἶχαν παραβλέψει τὴν λατρείαν τῆς, ἔστειλε τοῦτο τὸ τέρας, διὰ τὴν τιμωρήσῃ τοὺς Λιτωλοὺς, καὶ τοὺς Καλυδονίους.

Μ Λ Θ Η Μ Λ Δ'.

Περὶ τῆς Σφαιρίας τοῦ Παντός.

Ὅσοι κατοικοῦν ὑποκάτω εἰς τὸν αὐτὸν μεσημβρινόν, εἰς τὸν αὐτὸν παράλληλον, καὶ εἰς τὴν αὐτὴν ζώνην, ἄλλοι ὅμως εἰς τὸ ἄνω ἡμισφαίριον, καὶ ἄλλοι εἰς τὸ κάτω, λέγονται Περίοικοι· οὗτοι ἔχουν τοὺς αὐτοὺς καιροὺς τοῦ χρόνου καὶ τὸ αὐτὸ μῆκος τῶν ἡμερῶν, καὶ τῶν νυκτῶν· ἀλλ' ὅταν οἱ εἰς τὸ ἔν ἡμισφαίριον ἔχωσι μεσημβρίαν, οἱ ἄλλοι ἔχουσι μεσονύκτιον. Ὅταν ὁ ἥλιος βασιλεύῃ δι' αὐτούς, ἀνατέλλει δι' ἐκείνους.

Ὅσοι κατοικοῦν ὑποκάτω εἰς τὸν αὐτὸν μεσημβρινόν, καὶ εἰς τὴν αὐτὴν ζώνην, ἄλλοι ὅμως εἰς τὸ ἀρκτικόν, καὶ ἄλλοι εἰς τὸ ἀνταρκτικόν ἡμισφαίριον, καὶ εἶναι ὅλοι ἢ εἰς τὸ ἄνω ἡμισφαίριον, ἢ ὅλοι εἰς τὸ κάτω, εἰς παραλλήλους ἐξίσου ἀπέχοντας ἀπὸ τὸν Ἰσημερινόν, οὗτοι λέγονται Ἀντοικοι· ἔχουσι τὸ αὐτὸ μεσημέριον καὶ μεσονύκτιον. Ἀλλ' ὅταν οὗτοι ἔχωσι χειμῶνα, ἐκεῖνοι ἔχουσι καλοκαίριον· ἢ μεγαλητέρα ἡμέρα διὰ τούτους, εἶναι ἢ μικροτέρα δι' ἐκείνους.

Ὅσοι κατοικοῦν τὸν αὐτὸν μεσημβρινόν, ἄλλοι ὅμως εἰς τὸ ἐπάνω ἀρκτικόν ἡμισφαίριον, καὶ ἄλλοι εἰς τὸ ὑποκάτω ἀνταρκτικόν, ἢ τὸ ἐναντίον,

λέγονται Ἀντίποδες. Ἔχουν ὅλα τὰ ἐναντία τοῦ χρόνου καὶ τῆς ἡμέρας.

Περὶ τοῦ Ἀέρος.

Εἶναι ἓνα τί στερεὸν σῶμα, τὸ ὁποῖον δὲν ἠξεύρομεν τί εἶναι, παρὰ ὅτι, ὅταν ἐμβῆ εἰς μερικά σώματα, τὰ κάμνει ὀξέα (ὀξινά), καὶ διὰ τοῦτο ὀνομάζεται ὀξυγόνον καὶ ἄλλο τοιοῦτον, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται πάντοτε εἰς τὸ νίτρον, λέγεται Νιτρογόνον. Τὸ ὀξυγόνον εἶναι ἀναγκαῖον, εἰς τὸ νὰ φυλάττη τὴν ζωὴν τῶν ζώων, καὶ διὰ τοῦτο λέγεται ζωογόνον· τὸ ἄλλο ὅμως, ἐπειδὴ παύει τὴν ζωὴν, λέγεται Παυσίζων· τὰ δύο ταῦτα εὐρίσκονται πάντοτε μὲ τὸ Θερμογόνον ἠνωμένα, εἰς αἰέριον κατάστασιν καὶ διὰ τοῦτο, τὸ ἓνα λέγεται ὀξυγονικὸς αἶρ, καὶ τὸ ἄλλο Νιτρογονικὸς αἶρ· τὰ δύο ταῦτα ὁμοῦ ἠνωμένα, καταστένουσιν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὀνομάζομεν Ἀέρα. Ὁ Ἀέρ λοιπὸν εἶναι σύνθετος ἀπὸ ὀξυγονικὸν αἶρα, καὶ ἀπὸ Νιτρογονικόν. Εἶναι προστούτεις καὶ ἐν ἄλλο τί, τὸ ὁποῖον ἐνονομενον μὲ τὸ ὀξυγόνον, ἀποτελεῖ τὸ νερόν καὶ διὰ τοῦτο λέγεται ὕδρογόνον. Εὐρίσκεται καὶ αὐτὸ πάντοτε ἐνωμένον μὲ τὸ Θερμογόνον εἰς αἰέριον κατάστασιν, καὶ λέγεται ὕδρογονικὸς αἶρ.

Ὁ αἶρ εἶναι σῶμα ῥευστόν, ἠγουν τὸ ὁποῖον χύνεται, καθὼς καὶ τὸ νερόν. Ἐὰν μὲ τὴν χεῖρα ῥεπιδήσωμεν τὸ πρόσωπον, αἰσθανόμεθα, ὅτι μᾶς ἐγγίζει ὁ αἶρ· ὁλοῦθεν μᾶς περικυκλόνει, καὶ μίαν στιγμὴν ἂν λείψη, ἀποθνήσκομεν διότι ἐμποδίζεται ἡ εἴσοδος τοῦ αἰέρος εἰς τοὺς πνεύμονας. Ὁ ζωο-

γονικὸς λοιπὸν αἶρ, ὅστις εἶναι εἰς τὸν κοινὸν αἶρα, καὶ τὸν ὁποῖον ἀναπνέομεν, φυλάττει τὴν ζωὴν μας.

Εἶναι προστούτοις ἀναγκαῖος ὁ ζωογονικὸς αἶρ καὶ εἰς τὸ πῦρ, καὶ χωρὶς αὐτὸν τὸ πῦρ δὲν ἀνάπτεται διὰ τοῦτο, ὅταν βάλωμεν τὰ ξύλα μὲ τρόπον, ὥστε νὰ μὴ περᾷ ὁ αἶρ ἀναμέσον των, σβύνεται. Ἐὰν βάλετε ἀναμμένον κηρίον ὑποκάτω εἰς γυάλινον ἀγγεῖον, μένει τὸ κηρίον ἀναμμένον, εἰς ὅσον καιρὸν εὐρίσκεται εἰς τὸ ἀγγεῖον ζωογονικὸς αἶρ· ἀφοῦ ὅμως τὸν καταλύσῃ τὸ πῦρ, καὶ μείνῃ ὁ παυσίζωος, σβύνεται τὸ φῶς· διίτι δὲν ἔχει πλέον τροφήν, διὰ νὰ εἶπω οὕτως.

Ἱστορία τῶν Ἑθνῶν.

Ἱστορία τῆς Ρωσσίας.

1725. — Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μεγάλου Πέτρου, ἡ Αὐτοκρατορίσσα Λικατερίνα, ἡ σύζυγός του, ἐστέφθη βασίλισσα, καὶ ἐξακολούθησε τὸ σχέδιον τῆς μεταρρυθμίσεως, ἢ βελτιώσεως, τὸ ὁποῖον ὁ Κζάρ εἶχεν ἀρχίσει, ἀλλ' ἔζησεν ὀλίγον καιρὸν, ὕστερον ἀπὸ αὐτόν.

Πέτρος ὁ Β', μόλις ἐφανη ἐπάνω εἰς τὸν θρόνον, καὶ τὸν διεδέχθη Ἄννα ἡ δούκισσα τῆς Κουρλανδίας εἰς τοὺς 1730', καὶ ἐνίκησε πολλάκις τοὺς Τούρκους καὶ τοὺς Ταρτάρους· τὴν διεδέχθη ὁ Ἰβάν.

1741. — Ἐγένεον ἐπανάστασις εἰς τὴν Πετρούπολιν, καὶ κατεβιβάσθη ὁ Ἰβάν Γ', ὅστις ἐβασίλευσε δύο χρόνους· βασιλεύει δὲ ἡ Ελισάβετ, θυγάτηρ τοῦ Μεγάλου Πέτρου.

1762. — Ο Δούξ τοῦ Ολστέϊν Γοττόρπ, ψηφισθεὶς διάδοχος ἀπὸ τὴν Ελισάβετ, ἀναβαίνει εἰς τὸν θρόνον μὲ τὸ ὄνομα Πέτρος Γ'. Ἀποθνήσκει τὸν αὐτὸν χρόνον ἢ σύζυγός του γνωρίζεται Αὐτοκράτεισα μὲ τὸ ὄνομα Λικατερίνα Β'.

1768. — Πόλεμος μεταξὺ Ρωσσίας καὶ Τουρκίας διατάσσεται εἰς τὴν Πολωνίαν ταραχάς. Μετὰ δύο χρόνους ἀφανίζουσι οἱ Ρῶσοι ἕως τὸν Τσεσμέν τὸν στόλον τῶν Τούρκων.

1744. — Εἰρήνη εἰς τὸ Κιουτσούκ Καϊναρτζίκ τῶν Ρώσων καὶ Τούρκων.

1783. — Ἡ Κριμαία ὑποτάσσεται εἰς τὴν Ρωσίαν, καὶ ἡ νῆσος Ταμὸ καὶ τὸ Κουβάν.

Τὸν ἀκόλουθον χρόνον γίνεται συνθήκη εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν περὶ τῆς Κριμαίας κ. τ. λ. μεταξὺ Ρωσσίας, καὶ Τουρκίας.

1787. — Συνθήκη ἐμπορικὴ μεταξὺ Ρωσσίας καὶ Γαλλίας.

Τὸν αὐτὸν χρόνον ἡ Πόρτα κηρύττει τὸν πόλεμον ἐναντίον τῆς Ρωσσίας.

Τὸν ἀκόλουθον χρόνον οἱ Ρῶσοι κυριεύουσι τὴν Οζοῦ.

1789. — Ο Σοβορόφ μὲ τὸν Πρίγκιπα Κοβούργ, ἀφανίζουσι τοὺς Τούρκους ἐπάνω εἰς τὸν ποταμὸν Ρίμνικον.

1792. — Εἰρήνη μεταξὺ Ρωσσίας καὶ Τουρκίας εἰς τὸ Γιάσιον.

Τὸν αὐτὸν χρόνον ἐμβαίνει Ρωσικὸν στρατεύμα εἰς τὴν Πολωνίαν.

1796. — Θάνατος τῆς Αὐτοκρατορίσσης Αἰ-

κατερίνης Β', τὴν ὁποίαν διαδέχεται ὁ υἱὸς τῆς Παῦλος ὁ Β'.

Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος.

Ἰπαμινῶν δαξ.

Οὗτος εἶναι ὁ μεγαλύτερος ἀπ' ὅσους ἀπέκτησεν ἡ Ἑλλάς· ἀφαίρεσε τὴν ὑπερτάτην ἐξουσίαν, τὴν ὁποίαν εἶχαν οἱ Σπαρτιαῖται ἐπάνω εἰς τοὺς Ἕλληνας, καὶ τὴν ἔδωκεν εἰς τοὺς συμπολίτας τοῦ τοῦς Θηβαίους. Οὗτος ἐγεννήθη, καὶ ἔζησε πάντοτε πτωχός. Μίαν φορὰν οἱ φίλοι τοῦ δὲν τὸν εἶχαν ἰδεῖ πολλὰς ἡμέρας· τὸν ἠρώτησαν ἔπειτα, ἑ ποῦ ἦτον; εἰς τὴν οἰκίαν μου, ἀπεκρίθη, ἤμουν κλεισμένος, καὶ ἔπλυνα τὰ ρούχα, τὰ ὅποια φορῶ. Ποτὲ δὲν ἔδέχθη δῶρα, ἢ βοήθειαν, οὔτε καὶ ἀπὸ τοὺς φίλους τοῦ· οὕτω δουλεύει τινὰς τὴν πατρίδα του.

Εἰς τὰ Λεῦκτρα μὲ πολλὰ ὀλιγώτερον στράτευμα ἐνίκησε τοὺς Λακεδαιμονίους, καὶ ἐφόνευσε τὸν βασιλέα των Κλεόμβροτον. Ὁ Ἰπαμινῶνδας ἐμβῆκε καὶ μέσα εἰς αὐτὴν τὴν Σπάρτην, κυνηγῶν τοὺς Λακεδαιμονίους· ἐσύντριψε τὸν σκληρότατον ζυγὸν τῶν δυστυχῶν Μεσσηνίων. Πολλοὶ ὅμως περιστάσεις τὸν ἔκαμαν νὰ ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὴν Λακωνίαν, ἀφοῦ ἐπῆρε πολλὰ λάφυρα.

Ἦτον νόμος τῶν Θηβαίων, ὁ Βραχάραρχης νὰ μὴ μένη εἰς τὸ ἀξίωμα του, πλὴν ἕως εἰς διωρισμένον καιρὸν· εἰδὲ μὴ, νὰ καταδικάζεται εἰς θάνατον. Ὁ Ἰπαμινῶνδας καὶ ὁ Πελοπίδας ἔμειναν

μερικούς μῆνας περισσότερο. Ὁθεν καταδικάσθησαν ἀλλ' ὁ Ἰ. παμινώνδας εἶπε πρὸς τοὺς Θηβαίους. „Ζητῶ νὰ γράψετε εἰς τὸν τάφον μου, ὅτι κατεδικάσθην εἰς θάνατον, ἐπειδὴ ἔσωσα τὴν πατρίδα, καὶ ἠλευθέρωσα τὴν Ἑλλάδα κ. τ. λ. Ὁθεν οἱ Θηβαῖοι τὸν ἀπέλυσαν.

Εἰς τὴν Μαντίνειαν ἐνίκησε πάλιν τοὺς Λακεδαιμονίους, ἀλλ' ἐπληγώθη καὶ αὐτὸς θανατηφόρως οἱ ἰατροὶ τὴν εἶπαν, ὅτι ἀποθνήσκει πάραυτα, ἀν ἐκβάλωσι τὸ βέλος. Λέγουσι μερικοὶ, ὅτι Γρύλλος ὁ Ἀθηναῖος καὶ υἱὸς τοῦ Ξενοφῶντος τὸν ἐπλήγωσαν. Ἰζήτησε τὴν ἀσπίδα του, τὴν ἐφίλησε, καὶ μαθὼν ὅτι νικῶσιν οἱ Θηβαῖοι, εἶπεν „ἀρκετὰ ἔζησα“ ἐζήτησε νὰ ἰδῆ τοὺς δύο στρατηγοὺς, Δαΐφαντον καὶ Ἰολλίδαν, διὰ νὰ τοὺς ἀφήσῃ διάδοχους. Καὶ ἐπειδὴ ἔμαθεν, ὅτι ἐφονεύθησαν, εἶπε, „συμβουλεύσατε τοὺς Θηβαίους νὰ κάμωσιν εἰρήνην μετὰ τοὺς Λακεδαιμονίους“ καὶ οὕτως ἐξέβαλε τὸ βέλος, καὶ ἀπέθανεν.

Οἱ Ἀγησίλαος εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Ταχῶς, ὁ βασιλεὺς τῆς Αἴγυπτου, φοβούμενος τὸν Ἀρταξέρξην, ἐζήτησε τὴν βοήθειαν τῶν Λακεδαιμονίων. ὑπῆγε λοιπὸν εἰς τὴν Αἴγυπτον ὁ Ἀγησίλαος. Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς τῆς Αἴγυπτου τὸν κατεφρόνησεν, ὅταν εἶδε τὸ σχῆμα του, καὶ τὸ ἀνάστημα τοῦ σώματός του. Ὁ Ἀγησίλαος λοιπὸν, δι' ἐκδίκησιν, ἠνώθη μετὰ τὸν Νεκτεναβῶ, ἀνταγωνιστὴν τοῦ βασιλέως, τὸν ὁποῖον ἐθρόνισε βασιλέα. Καὶ ἐν ᾧ ἐμελετοῦσε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Σπάρτην

ἀπέθανε, καὶ τὸ σῶμα του ἐφέρθη εἰς τὴν πα-
τρίδα του· τὸν διεδέχθη δὲ ὁ υἱὸς του Ἀρχί-
δαμος.

Φυσικὴ Ἱστορία.

Φυτά.

Τὸ Φυτόν εἶναι σῶμα ὀργανισμένον, ἀρσενικὸν
καὶ θηλυκόν, τὸ ἴποϊον ἔχει ζωὴν, τὴν φυτικὴν· διότι
τρέφεται, αὐξάνεται, καὶ γεννᾷ ὁμοίον του· σύρει
τὴν τροφὴν ἀπὸ τὸν χυμὸν τῆς γῆς· ἔχει ἐσωτερι-
κὰς κινήσεις· διότι οἱ χυμοὶ κυκλοφοροῦσιν εἰς αὐτό.

Τὴν ἡμέραν ἡ θερμότης τοῦ ἡλίου ἀναιβάζει
τὸν χυλὸν εἰς τὰ φύλλα· καὶ ὅταν ἀρχίσῃ ἡ νύξ,
ὁ χυλὸς καταβαίνει, διὰ τὴν θρέψην τὰς ρίζας·
καὶ εἰς τὴν ἐπάνω ἐπιφάνειαν ἡ γυαλιστερὴ ἀλοιφή
ἐμποδίζει τὴν πολλὴν ἐξάτμισιν τῆς ἀδήλου δια-
πνοῆς. Ἡ ἀπὸ τὴν γῆν ἀναβαίνουσα δρόσος τὴν
νύκτα, πυκνώνεται εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν, ἡ
ὁποία διὰ τοῦτο εἶναι ἀνώμαλος καὶ μαλλιαρὴ.
Οἱ Σωλῆνες ροφῶσι τὴν δρόσον, καὶ τὴν φέρουσιν
εἰς τοὺς κλάδους, καὶ ἐκεῖθεν μεταβαίνει εἰς τὸν
κορμόν. Τὰ φύλλα στρέφονται πάντοτε πρὸς τὸ
φῶς· καὶ ἂν τὸ Φυτόν εὑρίσκεται εἰς ὑπόγειον, τὰ
φύλλα στρέφονται τὴν ἡμέραν πρὸς τὰ παρα-
θύρια.

Ὅταν τὸ ἄνθος ἔχη εἰς τὴν μέσην ἓνα στύ-
λον, ὁ ὁποῖος λέγεται Στήμα, εἶναι ἀρσενικὸν τὸ
Φυτόν· εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ στύλου εὑρίσκεται σφαιρι-
διον, καὶ λέγεται ἀνθή. Εἰς αὐτὸ περιέχεται λε-